

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 018/20

KLAGER: Ann-Elen Waage Drivenes
PUBLIKASJON: Marsteinen
PUBLISERINGSDATO: 12.12.2019
STOFFOMRÅDE: Forvaltning
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Den samtidige imøtegåelsesretten, identifisering, tittelbruk og forhåndsdom, kildebruk
REGISTRERT: 21.01.2020
BEHANDLET I PFU: 29.04.2020
BEHANDLINGSTID: 98 dager
KLAGEGRUPPE: Næringsdrivende/bedrift
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Marsteinen publiserte torsdag 12. desember 2019 en forside med tittelen «Må betala attende 1.4 millionar kroner» og henvisningsteksten:

«Sol-li barnehage AS braut slik kommunen ser det barnehagelova ved å kjøpe feriebustad i Spania, to biler og lønna daglig leiar for høgt. Nå meiner kommunen dei må betale attende 1.4 millionar kroner.»

Forsiden var illustrert med et større bilde av barnehagen.

Inne i avisen, på s.3, var tittelen: «Tilsynsrapport: Sol-li må ut med 1.4 millionar kroner» og ingressen: «Kommunen har konkludert med at Sol-li barnehage AS har brote vilkåra i barnehagelova. Resultatet er at kommunen ber om attendebetaling på 1,4 millionar kroner.»

I artikkelen ble det opplyst at sommeren 2018 fikk kommunen melding fra Fylkesmannen i Hordaland om at «Sol-li barnehage AS skal ha kjøpt feriebustad for bruk til dei tilsette. Kommunen sette dermed i gang økonomisk tilsyn med barnehagen, retta mot forhold i åra 2016 og 2017.»

«Kommunen har særleg vurdert paragraf 14 a i barnehagelova, som er knytt til bruk av offentlege tilskot og foreldrebetaling i ikkje-kommunale barnehagar.

Sol-li barnehage AS kjøpte i fylje tilsynsrapporten firmabustaden frå eigarane i barnehagen, Ann-Elen Waage Drivenes og ektefellen Lars-Roar Drivenes i desember 2016.

Forholdene som ble omtalt var fra den perioden Waage Drivenes var eier/daglig leder.

Kommunen skriv at dei legg til grunn at det aldri vart tinglyst noko eigarskifte eller at det på anna måte vart sikra rettsvern for transaksjonen. Leilegheita vart i mindre utstrekking brukt av dei tilsette, og i fylgje kommunen sine konklusjonar heller ikkje aktivt brukt i rekrutteringsarbeid før etter at tilsynet var kome i gang, i september 2018. I saka går det fram at barnehagen si leilegheit vart kjøpt attende av Ann-Elen Waage Drivenes og Lars-Roar Drivenes i 2018.

Firmabilar og løn

Tilsynsrapporten tek òg for seg forhold som kjøp av bilar frå eigarane, eller eigarane sin familie. Mellom anna skal dagleg leiar sin Mercedes ha blitt kjøpt for 245 000 kroner, og ein vaktmeisterbil er kjøpt frå Lars Herman Waage Drivenes. Begge desse kjøpa er kommunen viss på er brot på lova, i tillegg at vaktmeisterbilen og tilhøyrande verktøy er borte frå barnehagen når han ikkje er i bruk.

Kjøpet av ein elbil med sju seter vert ikkje vurdert som brot på barnehagelova. I tillegg vurderer rapporten om studieturar til Stockholm, ein tur med danskebåten og ein studietur til Bergen er i tråd med lovverket.

Styrrar har for dei to åra fått trekkpliktige ytingar på 839 345 i 2016 og 945 187 i 2017. Fast styrrarløn i større barnehagar ein kan samanlikna med på øyane, vert oppgjeve til å vera mellom 597 000 og 704 000 kroner i året. Sol-li opererte òg med styrrarassistent i 40 prosentstilling i nær seks månadar i 2017. Denne stillinga vart fylt av styrrar si dotter, som seinare overtok rolla som dagleg leiar. Utbetalingar til leiarløn i barnehagen ligg årleg på mellom 80 000 og 160 000 kroner over det som er vanleg.»

Drivenes solgt barnehagen til Eventus barnehage AS i januar 2019. Det var styreleder i Eventus Sol-li barnehage, Kjetil Hopen, som uttalte seg i artikkelen. Han var enig med kommunen når det gjaldt de faktiske forholdene, men vil klage på konklusjonen.

«Konklusjonen, som er eit kommunalt einskildvedtak, kan klagast til kommunen innan tre veker. Dersom klaga ikkje vert teke til fylgje vil fylkesmannen ta ei endeleg avgjerd»

Den 9. januar 2020 ble artikkelens forside publisert i en årskavalkade.

KLAGEN:

Klager er tidligere eier/daglig leder av den omtalte barnehagen Ann-Elen Waage Drivenes. Hun reagerer på vegne av seg selv, og enkelte familiemedlemmer, som også omtales i artikkelen.

Artikkelen omtaler en tilsynsrapport kommunen utarbeidet for 2016-2017 og som gjelder

driften av barnehagen da Ann-Elen Waage Drivenes var eier/daglig leder. Hun solgte barnehagen i januar 2019 til nåværende eier er Eventus Sol-li Barnehage.

Klager opplyser at Sol-li Barnehage er de som har mottatt rapporten fra kommunen, men – skriver klager: «Innholdet i rapporten gjelder i min driftstid, og avisen har i artikkelen brukt meg, familien med massevis av detaljer i starten av artikkelen [...] Det er jeg og min familie som berøres belastende gjennom artikkelen, ikke ny eier.»

Klager skriver: «Namngjevne personar i artikkelen er ikkje kontakta på førehand, og har dermed ikkje fått høve for å forklara seg, dvs klagar, ektefelle og son. Heller ikkje person som ikkje er namngjeven, men som alle i eit lite lokalsamfunn forstår kven er når ho vert omtala som dottar med stilling og arbeidsstad, har blitt kontakta på førehand.»

Klager peker på Vær Varsom-plakatens (VVP) punkt 4.7 og punkt 4.14. I tillegg er ingen kontakta i ettertid for mulighet til å gje tilsvar etter angrepet i avisa, jf. VVP 4.15.

Klager mener avisen har utvist liten omtanke i presentasjon og innhold, jf. 4.1. «Det at avisa har gått så detaljert til verks som dei har gjort i denne artikkelen, når det gjeld å namngje familiemedlemar, gje ut lønsopplysningar m.m , har vore belastande i eit lite øysamfunn der vi som ikkje-offentlege personar, ikkje kan forventast å vera rusta til å tåla belastninga det er, å bli framstilt som lovbrytar for allmenta.»

Klager reagerer også på tittelen som hun mener er misvisende (3.2/4.4) og forhåndsdommende (4.5), da man får inntrykk av at saken er avgjort og at eier må betale tilbake 1.4 millioner på grunn av lovbrudd.

Dette er ifølge klager ikke bestemt, da man har mulighet til å klage, noe nåværende eier opplyser om til slutt i artikkelen.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Marsteinen viser til pressens samfunnsansvar. Austevoll kommune har ingen kommunale barnehager. Barnehagene i kommunen blir finansierte gjennom offentlige tilskudd og foreldrebetaling, og er underlagt barnehageloven, der kommunene er tilsynsmyndighet. Det er derfor avgjørende at lokalavisen følger opp et tilsyn som kommunen har gjort.

Avisen viser til tidligere omtale i Bergens Tidende den 17. juni 2018:

<https://www.bt.no/nyheter/lokalt/i/MgbQQo/barnehage-kjoep-te-ferieleilighet-i-spania-av-egen-eier-for-26-millioner>), og mener det ikke kan eksisterer andre presseetiske regler for en lokalavis.

Marsteinen opplyser om at artikkelen omtaler den endelige rapporten som kom 10. desember 2019. Det var en «mellombels»-rapport som ble «kunngjort» barnehagen 27. september 2019, og barnehagen fikk komme med innspill og korreksjoner, datert 16. oktober

2019: «Noverande styreleiar i Sol-li Eventus barnehage seier at dei er samde med faktagrunnlaget i rapporten, som er offentleg tilgjengeleg, men usamde i konklusjonane som er trekte i han.»

Når det gjelder 4.14, skriver Marsteinen: «Sidan ettersynet frå kommunen allereie hadde blitt kommentert og korrigert av barnehagen, gjer dette klaga frå Drivenes særleg interessant, særleg ettersom Drivenes etter tilsynet hadde avhenda barnehagen. Er det som kjem fram i ein endeleg kommunal tilstandsrapport *beskyldningar*, eller *verifiserbare fakta*? Marsteinen vurderte rapporten i den forma han var lagt fram som det siste, etter at barnehagen sin noverande styreleiar hadde gått god for faktainnhaldet. Sidan ettersynet retta seg mot barnehagen som rettssubjekt, vart difor òg tilsvarsretten gjeve til noverande eigar.»

Når det er sagt, skriver Marsteinen at man er åpen for at artikkelen hadde blitt bedre om man hadde tatt kontakt med Ann-Elen Drivenes for å få en kommentar knyttet til det rapporten avdekket. Da avisa ble kjent med PFU-klagen, ønsket avisa som et forslag til minnelig ordning å beklage at kager «ikkje hadde fått høve til å komma med ein slik samtidig imøtegåelse. Dette vart avslått av klagar».

Når det gjelder tittelbruk viser avisen til at det i teksten kommer frem at det er kommunen sin vurdering av forholdet som ligg til grunn for konklusjonene, og det blir vidare vist til tilsynsrapporten. Det omtales vidare at barnehagen vil klage på vedtaket.

Marsteinen mener omtalen er saklig og «med normal omtanke til dei omtalte personane», jf. punkt 4.1: «Den kommunale tilsynsrapporten er ikkje ein dom, ei heller er det slik at kommunen driv med politietterforsking.»

«Austevoll er eit lite lokalsamfunn som klagar skriv, og særleg sidan saka allereie var offentleg kjent gjennom stort oppslag i regionsavisa, ville ei anonymisering likevel ført til nær alle lesarane likevel ville ha identifisert Drivenes med familie som dei tidlegare eigarane. Det reelle valet når det kjem til punkt 4.7 ville dermed vera å lata vera å skriva om forholdet, noko som ville vore å ikkje ivareta samfunnsoppdraget til lokalavisa.»

Til slutt skriver Marsteinen: «Me er takksame for at ho har teke seg tida for å klaga inn til Pressens faglege utval, noko som har gjeve oss ekstra høve til å reflektera over dei journalistiske vala me gjer i ein krevjande og travel kvardag».

Klager mener Marsteinen ikke tilbakeviser klagen: «Avisa skriv i tidlegare nemnde oppslag at det skal tilbakebetalast 1,4 millionar kroner, sjølv om dei veit at saka vil bli anka til Fylkesmannen. Avisa namngjev personar som ikkje har mulighet til å forsvara seg. Det at Hagenes skriv det er lite samfunn og at alle uansett ville fått vita kven dei omtala, gjev avisa ikkje rett til å bryta med "Ver varsam" plakatenes etiske normar.»

Marsteinen hadde ingen ytterligere kommentar.